

Modyfikowanie edukacyjne środowiska na przykładzie rodziny i szkoły

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp	3
Podstawy prawne	3
Cele i zasady współdziałania nauczycieli i rodziców	5
Formy współpracy rodziców ze szkołą.....	5
<i>Zebrania z rodzicami</i>	6
<i>Uczestnictwo i organizacja imprez na terenie szkoły</i>	6
<i>Wspólne decydowanie o sposobach radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi</i>	6
<i>Warsztaty i szkolenia dla nauczycieli i rodziców</i>	7
<i>Ankietowanie rodziców na temat funkcjonowania szkoły</i>	7
<i>Wizyty domowe</i>	7
<i>Współdecydowanie o szkole</i>	8
<i>Wspomaganie szkoły w pracy dydaktycznej</i>	8
Zakończenie	9
Bibliografia	10

Wstęp

Na wstępie chciałabym przybliżyć pojęcia szkoły i rodziny. Szkoła w ujęciu encyklopedycznym jest to określony kierunek w nauce, wychowaniu (...) itd. Którego przedstawiciele łączą wspólne poglądy, metody pracy i nauczania¹.

Rodzina jest instytucją ogólnoludzką, spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Uważana jest za kategorię zmienną, historyczną, ulegającą ewolucji w ciągu dziejów² oraz potrafiącą przystosować się do zmieniającej się rzeczywistości³. Z punktu widzenia psychologii rodzina to grupa ludzi zjednoczonych (zespoleonych) pewną formą regularnej interakcji lub wzajemnej zależności⁴. Inną dyscypliną zajmującą się problematyką rodziny jest pedagogika, według której rodzina jest to mała grupa społeczna, składa się z rodziców, ich dzieci i krewnych; rodziców łączy więź małżeńska, rodziców z dziećmi – więź rodzicielska, stanowiąca podstawę wychowania rodzinnego jak również więź formalna określająca obowiązki rodziców i dzieci względem siebie⁵. Przedstawiciele tych nauk zgodnie stwierdzają, że rodzina pozostaje wciąż niezastąpionym ogniwem życia społecznego, jako jego podstawowa grupa poprzez właściwe jej stosunki wewnątrzgrupowe, stwarza optymalne warunki do rozwoju ludzi, odgrywając tym samym ogromną rolę w procesach socjalizacyjno wychowawczych.

Rodzina i szkoła są szczególnymi podmiotami edukacji środowiskowej każdego człowieka. W rodzinie jej proces się rozpoczyna, a gdy dziecko osiąga wiek obowiązku szkolnego – odbywa się w tych dwóch środowiskach. Najkorzystniej dla rozwoju dziecka byłoby gdyby rodzina stanowiła taką przestrzeń życia, gdzie przebiega on możliwie w kierunku pozytywnym, a szkoła była jego dopełniającą kontynuacją, by rodzice i nauczyciele (...) współpracowali ze sobą na rzecz dziecka. Badania pedagogiczne, psychologiczne i socjologiczne wskazują jednak, że zbyt często jest inaczej⁶.

Maria Żebrowska podkreśla iż istotny wpływ na rozwój ogólny dzieci i ich karierę szkolną ma środowisko rodzinne, czynniki dydaktyczno – pedagogiczne nauczania w szkole, oraz nauczyciel i rówieśnicy. Jednocześnie stwierdza, że wysiłki samej szkoły zmierzające do wyrównania niedoborów rozwojowych lub zaburzeń w funkcjonowaniu dziecka nie przynoszą efektu bez współpracy środowiska rodzinnego.

Podstawy prawne

Rodzice są pierwszymi i najważniejszymi opiekunami, wychowawcami i nauczycielami dziecka. (...) Istotnym elementem wpływającym na funkcjonowanie edukacyjne rodziny jest poziom jej wykształcenia⁷.

Gwarancję powyższego stwierdzenia stanowi ogłoszona przez środowiska rodzicielskie Europy w 1992 roku "Karta Praw i Obowiązków Rodziców", oraz Konwencja Praw Dziecka, a także Konstytucja RP.

Państwo zapewnia rodzicom prawo do wychowania dziecka, a na nich spoczywa główna odpowiedzialność za dzieci. Państwo powinno szanować odpowiedzialność, prawo i obowiązek

---

¹ Encyklopedia Popularna PWN, W-wa 1982

² H. Smarzyński, Wychowanie w rodzinie, 1978 s. 13

³ J. Rembowski, Rodzina jako system powiązań, (w „Rodzina i dziecko” red. M. Ziemska, s. 127)

⁴ W. Okoń, Słownik pedagogiczny, W-wa 1984, s.261

⁵ M. Ziemska, Rodzina a osobowość, W-wa, 1979, s.38

⁶ G. Gajewska, Edukacja środowiskowa w przestrzeni życiowej dzieci i młodzieży, Toruń, 2002, s.55

⁷ G. Gajewska, Edukacja środowiskowa w przestrzeni życiowej dzieci i młodzieży, Toruń, 2002, s.57

rodziców za dziecko, tak stanowi art. 5 Konwencji o Prawach Dziecka. Zasada ta jest rozwinięta w art. 18 podkreślającym, że dziecko jest przedmiotem największej troski ze strony obojga rodziców, którzy ponoszą odpowiedzialność za wychowanie dziecka, mając prawo do korzystania z pomocy państwa. Także zapewnienie dziecku odpowiedniego standardu życia to obowiązek rodziców. Państwo będzie podejmowało niezbędne kroki mające na celu wspomaganie rodziny w wypełnianiu tych funkcji (art. 27)⁸.

Prawa dziecka do rozwoju gwarantowane są więc w dwojaki sposób: z jednej strony poprzez nałożony na rodziców obowiązek wychowania dziecka i wypełnianie podstawowych funkcji rodziny, z drugiej zaś strony poprzez zobligowanie państwa – strony Konwencji do tworzenia systemu wspierania rodziny.

Konwencja o Prawach Dziecka stanowi zobowiązanie dla Państw-stron wobec dzieci i ich rodzin, zobowiązanie do tego, że będą podjęte programy i działania na rzecz dzieci zmierzające do wyeliminowania ubóstwa, przemocy, że zostaną podjęte strategie na rzecz równych szans edukacyjnych i rozwoju wszystkich dzieci, a w obszarach potencjalnych zagrożeń podjęte zostaną działania profilaktyczne i prewencyjne.

Prawa rodziny i prawa dziecka stanowią także dobro chronione przez przepisy Konstytucji RP, która:

- Stanowi, że małżeństwo, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajduje się pod ochroną i opieką państwa (art. 18);
- Przyznaje rodzicom prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami, uznając ograniczenie, pozbawienie praw rodzicielskich za sytuację wyjątkową – może to nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego wyroku sądowego (art. 48);
- Nakłada na Państwo obowiązek uwzględniania w swej polityce społecznej i gospodarczej uwzględniania dobra rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”(art. 71);
- Zapewnia ochronę praw dziecka - każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (art.72)⁹

Zarówno Konwencja jak i Konstytucja a także inne akty prawa międzynarodowego oraz ustawy prawa krajowego nakazują wszystkim kierowanie się:

- Dobrem dziecka – wszystkie działania powinny być podejmowane w najlepiej pojętym interesie dziecka, biorąc pod uwagę, że naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina;
- Zasadą równości(powszechności) – troska o ochronę praw każdego dziecka;
- Poszanowaniem praw, obowiązków i odpowiedzialności rodziców.

Prawa socjalne zawarte w Konstytucji są wskazaniem ogólnymi, jako cele działalności państwa. Prawa te nie rodzą po stronie obywateli roszczeń o określone zachowania państwa. Stanowią jednak wskazania celów działalności państwa, nakładając na nie obowiązek podjęcia działań prawnych, politycznych, gospodarczych, ekonomicznych i innych na rzecz realizacji tych praw, na miarę możliwości.

Zasada pomocniczości oznacza, że państwo wspiera wysiłki rodziny, a nie wyręcza jej w staraniach o zapewnienie godziwego poziomu życia.

---

⁸ Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. z 1991r. Nr 120, poz.526)

⁹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483)

Cele i zasady współdziałania nauczycieli i rodziców

Szkoła jest drugim środowiskiem w którym dziecko najczęściej się znajduje i powinna współpracować z rodziną dla jego dobra, gdyż wspólnie z nią wpływa na rozwój dziecka i przygotowanie do samodzielnego życia. Konieczne jest w związku z tym, udoskonalenie działań edukacyjnych związanych z wychowaniem i uczeniem. Szczególne znaczenie w tym procesie ma współpraca, obejmująca uczniów, którzy uzyskują gorsze wyniki w nauce, są niedostosowani.

Praca pedagogów powinna zasadniczo rozpocząć się od poznania uczniów oraz warunków ich domu rodzinnego. To zadanie w głównej mierze leży na barkach wychowawców klas, sukcesywnie powinni oni wraz z poznawaniem indywidualnych możliwości swoich podopiecznych starać się monitorować ich sytuację domową. Według mnie podstawowymi sposobami w uzyskaniu takiej wiedzy są:

- Obserwacja dziecka, jego zachowania, wyglądu, sposobu bycia, postępów w nauce,
- Bezpośrednie rozmowy z uczniami,
- Spotkania z rodzicami (indywidualne, grupowe np. wywiadówki)
- Poznanie środowiska lokalnego
- Ścisłą współpracę z pedagogiem szkolnym
- W razie potrzeb odwiedzanie domów rodzinnych uczniów

Warto w tym miejscu podkreślić, że im częstsze kontakty nauczycieli i rodziców, tym lepsze zrozumienie tych stron.

Innym istotnym elementem usprawnienia pracy wychowawczej w szkole jest zjednywanie rodziców dla ogółu uczniów. Chodzi tutaj o tych opiekunów, którzy mają odpowiednie predyspozycje psychiczne oraz dysponują wolnym czasem.

Współpracę umożliwia także jasne określenie obszaru kompetencji rodziców i nauczycieli. Rodzice posiadają prawa rodzicielskie, a więc to oni decydują, jakiej szkole i jakiemu nauczycielowi powierzą swoje dzieci. To rodzice w szczególności ponoszą odpowiedzialność za dziecko, jego zdrowie, rozwój, wychowanie i przygotowanie do samodzielnego życia. Oni też zaspakajają potrzeby materialne i emocjonalne dziecka, oraz ponoszą odpowiedzialność za własną relację z wychowankiem, natomiast nie odpowiadają bezpośrednio za relację dziecka z nauczycielem. Ci ostatni uczą i wychowują powierzonych podopiecznych, odpowiadając za przebieg procesu edukacji, jego efekty, oraz za rozwiązywanie problemów z zachowaniem dziecka. Nauczyciele zajmują się dzieckiem w ramach swojej pracy zawodowej, jednak, z czego muszą sobie zdawać sprawę rodzice, mają istotny wpływ na rozwój i wychowanie dziecka.

Dla dobra rozwoju współpracy rodziców i szkoły należy jasno wytyczyć obszary współpracy. Ważniejsze z nich to planowanie i stymulowanie rozwoju dziecka oraz zapobieganie zagrożeniom¹⁰

Formy współpracy rodziców ze szkołą

Na dzień dzisiejszy rodzice szkole potrzebni byli (są) ze względu na uzyskiwaną od nich pomoc materialną, uczestnictwo w życiu szkoły w ramach Rady Rodziców, dofinansowywanie zabaw czy wycieczek szkolnych. Jednak teraz stawiane są przed rodzicami zadania wyższej rangi. Dlatego należy ich do tego odpowiednio przygotować. Ażeby nowym wymogom mogli sprostać nauczyciele, muszą zostać także do tego przygotowani¹¹. Według mnie głównymi elementami współpracy powinny być:

- Zebrania z rodzicami;
- Uczestnictwo i organizacja imprez na terenie szkoły;

---

¹⁰ A. Krasowska, Rywalizacja czy partnerstwo, „Dyrektor szkoły” 1999, nr 12, s. 20-22

¹¹ J. Zabrocka, Właściwa rola dla rodziców, „Dyrektor szkoły” 2000, nr 12, s. 22-23

- Wspólne decydowanie o sposobach radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi;
- Warsztaty i szkolenia dla nauczycieli i rodziców;
- Ankietowanie rodziców na temat funkcjonowania szkoły;
- Wizyty domowe;
- Współdecydowanie o szkole;
- Wspomaganie szkoły w pracy dydaktycznej;

Zebrania z rodzicami

Obecnie najczęściej realizowaną formę współdziałania szkoły z rodzicami stanowią popularne wywiady. Omawia się na nich najczęściej sprawy dotyczące ogółu uczniów danej klasy czy też szkoły jako instytucji kształcącej i wychowującej. Forma tego typu spotkania nie zapewnia jednak możliwości indywidualnego nawiązania „więzi” nauczyciel – rodzic. Rodzice na ogół nie lubili do tej pory wywiadów, w niektórych szkołach dalej nie lubią, gdyż według nich informacje uzyskiwane o dziecku są zdawkowe, zazwyczaj złe¹².

Spotkania organizowane są przeważnie dla matek i ojców uczniów jednej klasy i odbywają się nie częściej niż sześć - siedem razy w ciągu roku szkolnego, w razie potrzeby - częściej. Omawiane są na nich sprawy organizacyjne klasy, osiągnięcia edukacyjne uczniów, ich udział w konkursach, oraz napotykanne przez nauczycieli trudności w trakcie nauczania i wychowania, plan pracy wychowawczej, wewnątrzszkolny system oceniania z zachowania i przedmiotów¹³. Na pierwszym nauczyciel podaje harmonogram spotkań na cały rok szkolny wraz z ich tematyką.

Moim zdaniem spotkania te powinny mieć odpowiedni klimat, wychowawca musi zrezygnować z tonu suchego, sztywnego, oficjalnego, a rodzice - z roszczeniowego. W razie potrzeby nauczyciel powinien rozbić wywiady na więcej niż jedno spotkanie, z mniejszymi grupami rodziców, tak aby bardziej je zindywidualizować.

Uczestnictwo i organizacja imprez na terenie szkoły

Formą takiego uczestnictwa będą spotkania z okazji uroczystości i imprez klasowych i ogólnoszkolnych. Inicjatorem i organizatorem tych pierwszych przeważnie jest wychowawca. Współorganizatorami są rodzice. Dogodną sposobność do ich przygotowania stwarzają różnego rodzaju święta (np.: Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Dziecka, które można wprowadzić na stałe do kalendarza pracy placówki), rocznice wydarzeń w kraju lub mieście, rozpoczęcie lub zakończenie roku szkolnego.

Ważne jest, aby w całe spotkanie zaangażować możliwie dużą liczbę uczniów, którzy występując przed rodzicami, nabierają większego zaufania we własne siły, a opiekunom dostarczają pozytywnych wzruszeń. Ci ostatni mogą poczuć bliską więź emocjonalną z całą klasą i szkołą¹⁴.

Wspólne decydowanie o sposobach radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi

Wiadomą rzeczą nie od dziś jest to, że dzieci sprawiają kłopoty wychowawcze zarówno nauczycielom jak i rodzicom. Wiele spraw wykracza poza kompetencje zawodowe i możliwości nauczyciela. W takim przypadku nauczyciel po konsultacji z rodzicem powinien zwrócić się o pomoc, np. psychologów, pedagogów szkolnych, a w skrajnych przypadkach do poradni np.

---

¹² I. Dzierzgowska, Rodzice w szkole, CODN, Warszawa 1999, s. 30-37

¹³ M. Łobocki, Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania, Nasza Księgarnia, Warszawa 1985, s. 77-78

¹⁴ M. Łobocki, Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania, Nasza Księgarnia, Warszawa 1985, s. 79-80

zajmujące się problematyką alkoholizmu, czy narkomani. Na podstawie własnych badań stwierdziłam, że zastraszająco duży odsetek gimnazjalistów spożywa alkohol, a co gorsza na picie mają oni ciche przyzwolenie rodziców. Wiem więc, że rola nauczyciela w procesie wychowawczym jest bardzo trudna, ponieważ musi on w sposób niezwykle delikatny i taktowny porozumieć się z rodzicem, żeby ten ostatni nie poczuł się urażony i jednocześnie udało się pomóc dziecku. Ważnym jest aby w dyskusjach wychowawczych nauczyciel nie mówił o uczniu tylko o jego uczynkach.

Warsztaty i szkolenia dla nauczycieli i rodziców.

Spotkaniami tego typu należy zainteresować jak największą rzeszę rodziców. Formą tych spotkań mogą być prelekcje, wykłady czy też warsztaty. Najlepiej prowadzone w taki sposób, żeby udało nawiązać się dialog z rodzicami, żeby byli oni uczestnikami w dyskusji na temat wychowania czy form nauki, programu itp.

Inną formą organizowaną przez szkołę i nauczycieli powinny być kursy doszkalające samych nauczycieli. Prowadzone tak aby wyzwolić w nich chęć przygotowania ucznia do dorosłego życia, a nie jak ma to często miejsce teraz narzucenie mu i egzekwowanie od niego wiedzy „programowej”, niejednokrotnie tylko i wyłącznie odtwórczej.

Tematy referowane i omawiane podczas szkoleń mogą wykraczać poza problematykę ściśle pedagogiczno - psychologiczną i dotyczyć m.in. zagadnień odżywiania, ubierania się dzieci, ich ochrony przed wypadkami drogowymi¹⁵.

Ankietowanie rodziców na temat funkcjonowania szkoły.

Bardzo ważna dla szkoły i systemu edukacji powinna być opinia jaką mają na ten temat rodzice gdyż to oni posiadają konstytucyjne prawo do wychowania swojego dziecka. Najłatwiejszą formą zapoznania się z taką opinią jest skonstruowanie i przeprowadzenie miarodajnej ankiety wśród rodziców. Należałoby ją przeprowadzać podczas spotkania z rodzicami, a następnie w tym samym gronie (lub powiększonym o specjalistów z innych dziedzin) nauczyciel powinien omówić wyniki ankiety oraz przedstawić proponowane środki zaradcze, jeżeli na podstawie ankiety wyniknęły problemy wychowawcze.

Wizyty domowe

Szczególną rolę w formach współpracy stanowią spotkania indywidualne w domu rodzinnym ucznia. Celem ich jest bliższe i bezpośrednie poznanie warunków, w jakich mieszkają i uczą się uczniowie, oraz nawiązanie osobistego kontaktu ze wszystkimi członkami rodziny. Mają więc duże znaczenie wychowawcze. Pomagają częstokroć zrozumieć motywy postępowania poszczególnych uczniów.

Składanie wizyt przez nauczyciela jest szczególnie pożądane w domach rodziców, których dzieci chodzą do niższych klas szkoły podstawowej, gdyż trzeba jak najwcześniej rozpoznać środowisko i warunki domowe ucznia. Celem odwiedzin jest nawiązanie ścisłej współpracy domu i szkoły i znalezienie konkretnych rozwiązań w kwestii problemów wychowawczo - dydaktycznych dręczących wychowawcę i rodziców¹⁶.

---

¹⁵ M. Łobocki, Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania, Nasza Księgarnia, Warszawa 1985, s. 90-102

¹⁶ I. Dzierzgowska, Rodzice w szkole, CODN, Warszawa 1999, s. 86-87

Współdecydowanie o szkole.

Bardzo dobrze ta forma współpracy na styku szkoła – rodzic realizowana jest w Stanach Zjednoczonych. Zarządzanie szkołą w Stanach Zjednoczonych

Większość spraw dotyczących funkcjonowania oświaty w danym okręgu ustalana jest przez lokalne rady szkolne. Członkowie rady wybierani są spośród członków zarządu miasta lub okręgu. Rada ma w swojej gestii sprawy budżetowe, programy nauczania i administrowanie. Rada szkoły :

- jest bezpośrednim pracodawcą (zwierzchnikiem) nauczycieli,
- zatrudnia inspektorów szkolnych, którzy przed nią odpowiadają,
- negocjuje ze związkiem zawodowym płace nauczycieli i innych pracowników, warunki pracy jak: wielkość klas, pensum, itp.
- opracowuje program nauczania, listę podręczników, ustala warunki pracy szkoły, wymogi egzaminacyjne i inne prawa czy zarządzenia.

W naszym kraju odpowiednikami amerykańskich rad szkolnych są Komitety Rodzicielskie - organy doradcze nauczycieli, nie posiadające jednak tak szerokiego zakresu decyzyjnego.

Jednak działalność komitetu rodzicielskiego ma bogate tradycje w naszym szkolnictwie. Bywa też chlubą niektórych szkół i świadczy o ogromnych i realnych możliwościach ożywionej i wartościowej współpracy nauczycieli z rodzicami.

Szkole powinno zależeć na aktywnej reprezentacji rodziców, którzy formalnie włączają się we współdecydowanie o organizacji szkoły „Dobry klimat służy powołaniu rady szkoły, która jest lepsza niż rada rodziców, gdyż:

- decyzje zapadają wspólnie: podejmują je rodzice, nauczyciele i uczniowie,
- ma większe uprawnienia,
- nie tworzy klimatu rywalizacji nauczyciele - rodzice,
- kształtuje poczucie współodpowiedzialności, a nie recenzowania czy krytyki”¹⁷

Wspomaganie szkoły w pracy dydaktycznej.

Odpowiedzialność za poziom szkolnych osiągnięć uczniów ponoszą przede wszystkim nauczyciele, ale rodzice mogą im pomóc w podwyższaniu wyników nauczania poprzez np.: właściwe motywowanie dzieci do uczenia się, co pozostaje w ścisłym związku ze stosunkiem młodzieży do szkoły. Im korzystniejszy jest ten stosunek, tym uczniowie chętniej podejmują się wykonania powierzonych im zadań. Dlatego też rodzice w środowisku domowym powinni łagodzić wszelkie uprzedzenia dzieci do szkoły czy nauczycieli. Rodzice też muszą pamiętać o tym, że rygorystyczne nakłanianie dzieci do wykonywania zadań przynosi odwrotny skutek. Należy więc pociechy umiejętnie nakłaniać do działań.

Zapewnienie dzieciom odpowiednich warunków do nauki i odrabiania lekcji ma także bardzo duże znaczenie dla ich postępów w nauce. Oprócz tego opiekunowie muszą pamiętać o okazywaniu ciągłego zainteresowania jego postępami w nauce. Jeśli zdarzy się, że dziecko przyniesie do domu ocenę niedostateczną, rodzic powinien na tę sytuację odpowiednio zareagować i okazać zrozumienie dla problemów syna czy córki oraz wspólnie szukać dróg ich rozwiązania. Mogą inicjować powstanie zespołów wyrównawczych lub, jeśli posiadają odpowiednie kwalifikacje, sami organizować zespoły wspierające uczniów z problemami dydaktycznymi.

---

¹⁷ M. Mencil, Rada szkoły - czy to historia?, „Wychowawca” 2001, nr 9, s. 7

Zakończenie

Modyfikowanie edukacyjne środowiska w relacjach szkoła rodzina, nierozzerwalnie związane jest nawiązywaniem współpracy między nauczycielami a rodzicami. Uważam, że im ściślejsze relacje i właściwe podejście do zagadnienia szeroko pojętego wychowania dzieci, zarówno ze strony nauczycieli jak i rodziców tym większa pewność, że kolejne pokolenia absolwentów szkół wkroczą w dorosłość z właściwym „bagażem” i stanowić będą trzon społeczeństwa.

Bardzo ważnym elementem warunkującym powodzenie tego procesu jest „patrzenie w tym samym kierunku”, to znaczy szkoła i rodzice muszą mieć na uwadze jedynie dobro dziecka. Dlatego oba środowiska muszą wzajemnie się aktywizować, przewyżać nierzadko wzajemne animozje i uprzedzenia. W poczuciu ogromnej odpowiedzialności, jak również troski o wychowanie i nauczanie dzieci, obserwuje się gdzieś ruch rodzicielski, który zatacza coraz szersze kręgi. Rodzice i szkoła muszą stworzyć wspólnotę i można tego dokonać dzięki dobrej komunikacji. Wszyscy wiedzą, że cel jest jeden: dobro dziecka. Jednak odmiennie go widać z różnych stanowisk. Nie można nauczać i wychowywać dzieci pomijając ich rodziców. Rodzice to najważniejsi wychowawcy i nauczyciele dziecka. Każdej szkole powinno zależeć na tym, aby zechcieli się konstruktywnie włączyć w jej życie. Współpraca szkoły z rodzicami daje szansę większego i bardziej ugruntowanego wpływu dorosłych na kształtowanie się kolejnych pokoleń. Jest szansą na stworzenie jednego środowiska wychowawczego. Aby tak się stało szkoła powinna:

- zmienić swój stosunek do rodziców jako osób współdecydujących o wychowaniu własnych dzieci, a więc kompetentnych;
- wspierać działania rodziców i pomagać im we właściwym spojrzeniu na wychowanie i edukację dzieci;
- rozpocząć autentyczny dialog z rodzicami, nie poprzez tradycyjne pouczanie ex cathedra, ale takie działanie, które pozwoli rodzicom na ten wspólny dialog (zebrania o charakterze spotkań towarzyskich lub zajęć warsztatowych w innej przestrzeni niż tradycyjne ustawienie ławek, wspólne ogniska, wyjazdy itp.);
- poświęcić uwagę faktycznym problemom dzieci i ich rodziców;
- zapraszać osoby kompetentne, szkolić rodziców, angażować ich do pracy w szkole poprzez autentyczne włączanie ich nawet do zajęć lekcyjnych, jeśli mają w danym zakresie większe kompetencje od nauczyciela;
- stworzyć podstawy demokratycznego współuczestnictwa rodziców w życiu szkoły i edukacji ich dzieci;
- reagować na żywe problemy społeczne danych środowisk.

Mgr Magdalena Dziecioł

Bibliografia

1. Dzierzgowska I., Rodzice w szkole, CODN, Warszawa 1999
2. Gajewska G., Edukacja środowiskowa w przestrzeni życiowej dzieci i młodzieży, Toruń, 2002
3. Gajewska G., Szczęsna A., Doliński A., Teoretyczno – metodyczne aspekty wychowania młodzieży a warsztat pedagoga, Zeszyt 3, PEKW „GAJA”, Zielona Góra 2002
4. Krasowska A., Rywalizacja czy partnerstwo, „Dyrektor szkoły” 1999, nr 12
5. Łobocki M., Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania, Nasza Księgarnia, Warszawa 1985
6. Mencil M., Rada szkoły - czy to historia?, „Wychowawca” 2001
7. Rembowski J., Rodzina jako system powiązań, (w „Rodzina i dziecko” red. M. Ziemska)
8. Smarzyński H., Wychowanie w rodzinie, 1978
9. Zabrocka J., Właściwa rola dla rodziców, „Dyrektor szkoły” 2000, nr 12
10. Ziemska M., Rodzina a osobowość, W-wa, 1979
11. Okoń W., Słownik pedagogiczny, W-wa 1984
12. Encyklopedia Popularna PWN, W-wa 1982
13. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483)
14. Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. z 1991r. Nr 120, poz.526)